

पाठ्यक्रम 2016-17
कक्षा-दशमी
विषय-संस्कृतम्

संकलनात्मकं मूल्यांकनम्-1

क' खण्डः-अपठित-अवबोधनम्(एकः गद्यात्मकः खण्डः)

'ख'-रचनात्मक-कार्यम्

(मणिका-अभ्यासपुस्तक-आधारितम्)

- 1 अनौपचारिकम् पत्रम्
- 2 चित्राधारितवर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम्

'ग' खण्डः अनुप्रयुक्तव्याकरणम्

(मणिका-अभ्यासपुस्तक-आधारितम्)

सन्धिकार्यम्-

स्वरसन्धिः-दीर्घः, गुणः, वृद्धिः

व्यंजनसन्धिः-परसवर्ण, छत्व, तुकागमः

विसर्गसन्धिः-विसर्गस्य उत्त्वम्, रत्वम्

समासः-तत्पुरुषः (विभक्तिः, नञ्, उपपदः) कर्मधारयः द्विगुः

प्रत्ययाः-कृदन्ताः-तव्यत्, अनीयर्

तद्धिताः-मतुप्, इन्, ठक्

अव्ययपदानि-

अपिइव, उच्चैः, एव, नूनम्, पुरा, इतस्ततः, अत्र-तत्र, इदानीम्

यथा-तथा, विना, सहसा, अधुना, वृथा, शनैः

वाच्यपरिवर्तनम्-लट्लकारे (कर्तृ-कर्म-क्रिया)

समयलेखनम्-सामान्य-सपाद-सार्ध-पादोन

'घ' खण्डः-पठित-अवबोधनम्

मणिकासंस्कृतपुस्तकम्-पाठ-1-5

संकलनात्मकं मूल्यांकनम्-2

क' खण्डः-अपठित-अवबोधनम्

(एकः गद्यात्मकः खण्डः) / एकः सरलः श्लोकः

'ख'-रचनात्मक-कार्यम्

(मणिका-अभ्यासपुस्तक-आधारितम्)

- 1 अनौपचारिकम् पत्रम्
- 2 चित्राधारितवर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम्

'ग' खण्डः अनुप्रयुक्तव्याकरणम्

(मणिका-अभ्यासपुस्तक-आधारितम्)

सन्धिकार्यम्-

स्वरसन्धिः-यण्, अयादिः, पूर्वरूपम्

व्यंजनसन्धिः-—मोऽनुस्वारः, वर्गीयप्रथमाक्षराणां तृतीयवर्णपरिवर्तनम्, प्रथमवर्णस्य पंचमवर्णपरिवर्तनम्

विसर्गसन्धिः-विसर्गस्य लोपः, विसर्गस्थाने स्, श्, ष्

समासः-द्वन्द्वः, बहुव्रीहिः, समानाधिकरणम्, अव्ययीभावः-(अनु, उप, सह, निर्, प्रति, यथा)

प्रत्ययाः-कृदन्ताः-शत्, शानच्

तद्धिताः-त्व, तल्, स्त्रीप्रत्ययौ-टाप्, डीप्

अव्ययपदानि-इति, कदा, कुतः, मा, यत्, यत्र-कुत्र

सम्प्रति, यदा-कदा, यावत्, श्वः, ह्यः, बहिः कदापि, किमर्थम्

संख्या-एकतः पंचपर्यन्तं वाक्यप्रयोगः। एकतः शतपर्यन्तं संख्याज्ञानम्

वचन-लिंग-पुरुष-लकार-दृष्ट्या संशोधन

'घ' खण्डः-पठित-अवबोधनम्

मणिकासंस्कृतपुस्तकम्-पाठ-6-11

SCHEDULE OF FORMATIVE ASSESSMENT & UNIT TEST

FORMATIVE ASSESSMENT-I	FORMATIVE ASSESSMENT-II	FORMATIVE ASSESSMENT-III	FORMATIVE ASSESSMENT-IV
UNIT TEST (20)	UNIT TEST (20)	UNIT TEST (20)	UNIT TEST (20)
ACTIVITY(10)	ACTIVITY(10)	ACTIVITY(10)	ACTIVITY(10)
ACTIVITY (10)	ACTIVITY (10)	ACTIVITY (10)	ACTIVITY (10)

SYLLABUS FOR UNIT TEST -I

मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम्
पाठ-2 व्याकरण-मणिकाअभ्यासपुस्तक-आधारित
अव्ययपदानि-अपि ,इव ,उच्चैः ,एव ,नूनम् ,पुरा ,इतस्ततः ,अत्र-तत्र ,इदानीम्
यथा-तथा ,विना ,सहसा , अधुना ,वृथा ,शनैःसमासः-तत्पुरुषः ,समय लेखनम्

SYLLABUS FOR UNIT TEST -II

संस्कृतपाठ्यपुस्तकम्-पाठ-3
व्याकरण-मणिकाअभ्यासपुस्तकाधारितस्वरसन्धिः-(दीर्घः ,गुणः ,वृद्धि)विसर्ग सन्धिः-(विसर्गस्य
उत्त्वम् ,रत्त्वम्), प्रत्ययाः-तव्यत् ,अनीयर्
समासाः-कर्मधारयः , द्विगुः

ACTIVITY FOR FORMATIVE ASSESSMENT -I

1 वाचनेअव्ययानांप्रयोगः,(Individual)
श्लोकगायनम्(Group)
2 बहुविकल्पात्मकाः,(Individual)
-प्रश्नाः

ACTIVITY FOR FORMATIVE ASSESSMENT -II

(ग्रीष्मावकाश-कार्य)
कार्यपरियोजना-पंचदशदिनानां . समाचारलेखनम्(चित्रसहितम्)(Group)
त्रयाणांकवीनाम् जीवन-परिचयः(Individual)
(पंच-षट्-वाक्येषु)
(स्कैप-पुस्तके)

SYLLABUS FOR UNIT TEST -III

मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम्पाठ-7
व्याकरण-मणिका-संस्कृत-अभ्यास-पुस्तकम्स्वरसन्धिः-(यण्),विसर्गसन्धिः-(विसर्गस्य लोपः
,विसर्गस्थाने स् ,श् ,ष्)
प्रत्ययाः-त्व ,तल् ,टाप्,डीप्
समासाः-द्वन्द्वः ,अव्ययीभावः , वचन-लिंग-पुरुष-लकार-दृष्ट्या संशोधनम्

SYLLABUS FOR UNIT TEST -IV

मणिकासंस्कृतपुस्तकम्पाठ-9
व्याकरण-मणिका-संस्कृत-अभ्यास-पुस्तकम्
प्रत्ययाः-शत् ,शानच् ,त्व ,तल् ,टाप्,डीप् संख्या-1-100
अव्ययपदानि-इति ,कदा ,कुतः ,मा ,यत् यत्र-तत्र
सम्प्रति ,यदा-कदा ,यावत् ,श्वः ,ह्यः ,बहिः कदापि ,किमर्थम् वचन-लिंग-पुरुष-लकार-दृष्ट्या
संशोधनसमासः-बहुव्रीहिः

SPECIAL TEST- FULL SYLLABUS-S.A-II

ACTIVITY FOR FORMATIVE ASSESSMENT -III

समासाः
यज्ञविधि-सम्बन्धिवाक्यानि , अभिनयमाध्यमेनसंवादाः(Group)

संवाद-लेखनम् , गृहकार्य / कक्षाकार्य(Individual)

ACTIVITY FOR FORMATIVE ASSESSMENT -IV

मौखिकम् मन्त्रोच्चारण(Group)

अनुच्छेद-लेखनम्(Individual)

पाठ्यक्रम 2016-17

कक्षा-दशमी

विषय-संस्कृतम्

मासः	विषयः	शिक्षणउद्देश्यम्	गृहकार्यं	कार्यप्रपत्राणि	गतिविधिः
<p>रचनात्मकं मूल्यांकन-1 अप्रैल-मई</p> <p>अप्रैल-(22)</p> <p>मई-(11)</p>	<p>मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ-1, 2, व्याकरण-मणिकासंस्कृत-अभ्यासपुस्तक-आधा- रित अव्ययपदानि-अपि ,उच्चैः ,एव ,नूनम् ,पुरा ,इतस्ततः ,अत्र-तत्र ,इदानीम् यथा-तथा ,विना ,सहसा, अधुना ,वृथा ,शनैः समासाः-तत्पुरुषः समय लेखनम्</p> <p>मणिकाअभ्यासपुस्तक-आधारित कर्मधारयः , द्विगुः</p>	<p>पाठ-1 श्लोकोच्चारणगीतशैल्यांप्रस्तुतंकरणीयम् । श्लोकेनिहितभावंप्रतिछात्राणां ध्यानाकर्षणकारयितव्यम् ।</p> <p>पाठ-2 गुरुः पूजनीयः , अपि च गुरोः आज्ञा-माननीया-इतिभावनायाः विकासः । संस्कृत-अभ्यासपुस्तकाधारित अव्ययपदानि- अव्ययानांमहत्त्वंप्रदर्श्य भाषायांसंयोजनंप्रदर्शनम्</p> <p>समासाः- पूर्व-उत्तरपदयोः भेदः अपि च समस्तपदानांनिर्माणविग्रहं</p>	<p>1</p> <p>1</p>	<p>पाठ-1,2,पाठान्तर्गत- प्रश्नाः</p> <p>वाक्येषुसमासाः</p>	<p>1 वाचनेअव्ययानांप्रयोगः, श्लोकगायनम्</p> <p>2 बहुविकल्पात्मकाः -प्रश्नाः</p>
<p>रचनात्मकं मूल्यांकन-2 जुलाई-अगस्त जुलाई-(24)</p> <p>अगस्त-(22)</p>	<p>मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ-3,4 व्याकरण-मणिकासंस्कृत-अभ्यास-पुस्तक-आ- धारित स्वरसन्धिः-दीर्घः ,गुणः ,वृद्धिः व्यंजनसन्धिः-परसवर्ण ,छत्वतुकागमः विसर्गसन्धिः-विसर्गस्य उत्त्वम् रत्वम् प्रत्ययाः-तव्यत् ,अनीयर्</p> <p>मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम्-पाठ 5 व्याकरण-मणिकासंस्कृत-अभ्यास-पुस्तक-आ- धारित प्रत्ययाः-मतुप् ,इन् ,ठक् वाच्यपरिवर्तनम् अनौपचारिक-पत्रम् ,चित्राधारिवाक्यानि अथवाअनुच्छेदलेखनम् अपठित-गद्योशः</p>	<p>पाठ-3 गुरोः वचनम् श्रवणीयम् ,यः तारयेदविद्यांसः गुरुः,गुरुः पूजनीयः - इति-विचारधाराछात्रेभ्यः प्रदानम् ।</p> <p>पाठ-4 त्यागी एव पूजनीयः।गौरवंप्राप्यतेदानान्तु वित्तस्य संचयात्-इतिसूक्तिमाध्यमेनछात्रेषुपरोपकारस्य भावनायाः विकासः</p> <p>पाठ-5 मनः तु चञ्चलम्, क्रोधः न करणीयः, मनः तुवशंकरणीयम्,दुःखस्य मूलकारणविषयेषु आसक्ति-इत्यादिकथनैः छात्रान् श्रीमद्भगवद्गीतापठनाय प्रेरितकरणम् ।</p> <p>समासाः- पूर्व-उत्तरपदयोः भेदःसमस्तपदानांनिर्माणविग्रहं , अपि च अनेकेषांपदानांमेलनम् एव भाषायाः सौन्दर्यं वर्धयति एतद् ज्ञानमपिछात्रेभ्यः प्रदानम् अपि च पत्रचित्र -अनुच्छेदमाध्यमेनछात्राणांबौद्धिकविकासः ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>पाठ-3,4,5 पाठान्तर्गत- प्रश्नाः</p>	<p>(ग्रीष्मावकाश-कार्यं) कार्यपरियोजना-पंचदशदि- नानां समाचारलेखनम् (चित्रसहितम्)</p> <p>त्रयाणांकवीनाम् जीवन-परिचयः (पंच-षट्-वाक्येषु) (स्क्रेप-पुस्तके)</p>

मासः	विषयः	शिक्षणउद्देश्यम्	गृहकार्यम्	कार्यप्रपत्राणि	गतिविधिः
रचनात्मकं मूल्यांकनम्-3 अक्तूबर-नवम्बर अक्तूबर-(17)	मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ-6 व्याकरण-मणिकासंस्कृत-अभ्यास-पुस्तकम् स्वरसन्धिः-यण् ,अयादिः ,पूर्वरूपम् व्यंजनसन्धिः-मोऽनुस्वारः,वर्गीयप्रथमाक्षराणांतृतीयवर्णपरिवर्तनम् प्रथमवर्णस्य पंचमवर्णपरिवर्तनम् विसर्गसन्धिः-विसर्गस्य लोपः विसर्गस्थाने स् ,श् ,ष् प्रत्ययाः- त्व ,तल् ,टाप्,डीप्	पाठ-6 सत्संगतिः एवकरणीया , अपि च यथाकर्मतथाफलम् इतिसिद्धान्तस्य प्रतिपादनम् । मणिका-संस्कृत-अभ्यास-पुस्तकाधारितम् सन्धिः- शुद्धाशुद्ध-शब्दानांज्ञानम् । प्रत्ययाः- मूलधातुभ्यः क्रियायाः निर्माणम् । पाठ-7 वसुधैवकुटुम्बकम् ,प्रकृतेः सुरक्षायामेवसर्वेषां सुरक्षावर्तते ,अपि च अस्मिन् जगत्सर्वसमानाः इत्यस्य प्रतिपादनम् । पाठ-8 पितृदेवोभव, विद्वान् सर्वत्र पूज्यते, शीलंपरंभूषणम्, इतिकथनानां प्रतिपादनम् अपि च 'तिरुक्कुरल' इतिग्रन्थस्य संक्षिप्त-परिचय-प्रस्तुति	1 1 1	पाठ-6 पाठान्तर्गत-श्लोक -प्रश्नाः पाठ-7 पाठान्तर्गत-प्रश्नाः पाठ-8 पाठान्तर्गत-प्रश्नाः	समासाः यज्ञविधि-सम्बन्धिवाक्यानि अभिनयमाध्यमेन संवादाः संवाद-लेखनम् गृहकार्य / कक्षाकार्य
रचनात्मकं मूल्यांकनम्-4 दिसम्बर-जनवरी दिसम्बर-(21)	मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ-9 ,10 व्याकरण-मणिका-संस्कृत-अभ्यास-पुस्तकम्- प्रत्ययाः-शत् ,शानच् संख्या-1-100 अव्ययपदानि-इति ,कदा ,कुतः ,मा ,यत् यत्र-तत्र ,सम्प्रति ,यदा-कदा ,यावत् ,श्वः ,ह्यः ,बहिः कदापि ,किमर्थम्	पाठ-9 विज्ञानस्य प्रयोगः । दिव्यास्त्राणांप्रयोगः मनुष्येषुवर्जित- इत्यस्य प्रतिपादनम् ।अपि च महाभारतस्य संक्षिप्त-परिचयः । पाठ-10 भारतस्य दर्शनीयस्थलानां संक्षिप्त-परिचयः अपि च 'अतिथिः देवोभव' इत्यस्य भावनायाः विकासः । पाठ-11 काल-गणनाअपि च कालस्य महत्त्वम् । पत्र,-चित्र-अनुच्छेद-माध्यमेन छात्राणांमौलिकचिन्तनस्य विकासः	1 1 1	पाठ-9 पाठान्तर्गत-प्रश्नाः पाठ-10 पाठान्तर्गत-प्रश्नाः पाठ-11 पाठान्तर्गत-प्रश्नाः	प्रदत्तविषयानुसारं पंचवाक्यानि मौखिकम् अनुच्छेद-लेखनम्
जनवरी-(13)	मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ-11 अनौपचारिक-पत्रम् चित्राधारिवाक्यानि अथवाअनुच्छेदलेखनम् अपठित-गद्यांशः ,पद्यांशः च				